

3

NIKO KOFFEMAN

1993

1

1993 | Schiphol |

Zwanenzang

Elk jaar storten er vijfduizend neer

Begin jaren 90 voerde de KLM knobbelzwanen als mascotte in haar reclamecampagnes. Wie kan zich niet de commercials, de posters en de advertenties herinneren waarbij knobbelzwanen in de blauwe lucht vliegtuigen moesten verbeelden.

Foto:
Saskia de Rooy

De Dierenbescherming, Stichting Knobbelzwanen Platform en Stichting Kritisch Faunabeheer wilden aandacht vragen voor het lot van de "wettelijk beschermde" knobbelzwaan die tegelijkertijd op grote schaal uit de lucht geschoten werd door jagers, ook in de omgeving van Schiphol. Daarom werd besloten een postercampagne te organiseren in de bushokjes waarop een prachtige zwaan tegen een blauwe lucht te zien was, met de kopregel: Elk jaar storten er 5.000 neer. De KLM was niet blij met de campagne. Ze

vroegen de initiatiefnemers waarom de posters zo leken op die van de KLM-campagne. Simpel antwoord: "Als KLM knobbelzwanen kiest om vliegtuigen te verbeelden, dan kunt u toch van knobbelzwanenbeschermers niet verwachten dat ze dan maar vliegtuigen afbeelden op hun posters?"

A. Hertsenberg van de Dierenbescherming vertelde in Trouw dat de actie met opzet "confronterend" was: "We hebben een beperkt publiciteitsbudget." Van de 13.000 knobbelzwanen worden er jaarlijks 5000 neergeschoten, zo heeft het Knobbelzwanen Platform berekend. Hertsenberg: "Door kunstmestgebruik is het gras eiwitrijk en voor zwanen aantrekkelijk om te begrazen. Door hun uitwerpselen lusten de koeien het gras niet meer."

Provincies geven afschotvergunningen om vermeende landbouwschade te bestrijden, waarbij in de vergunning nadrukkelijk wordt gesteld dat het afschieten van zwanen buiten het zicht van het publiek moet geschieden en de kadavers discreet, in gesloten wagens vervoerd moeten worden. Daarnaast heeft het ministerie van LNV een fonds om schade door zwanen te vergoeden, dat destijds jaarlijks 130.000 gulden uitkeerde. De campagne genereerde met zeer beperkt budget in 1993 enorm veel aandacht voor het lijden dat jagers knobbelzwanen, dieren met levenslange monogame relaties, aandoen. Partnerverbanden worden letterlijk aan flarden geschoten en veel dieren creperen met lood in het lichaam, nadat ze aangeschoten zijn. Ook het verhullende taalgebruik (zwanenafschot mocht geen "jacht" heten maar landbouwschadebestrijding-met-het-jachtgeweer) werd met de campagne indringend aan de kaak gesteld.

